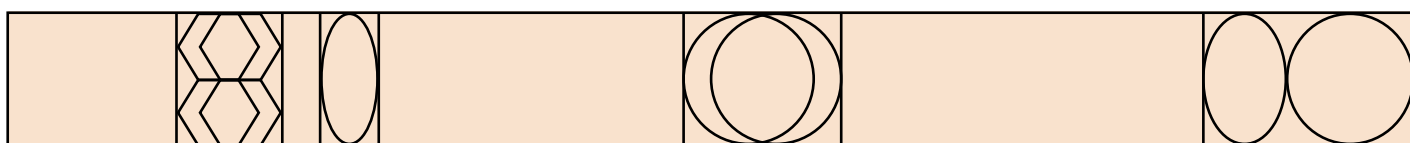

Informe del Comitè Executiu del Consell de la Cultura

2023

Comitè Executiu del Consell de la Cultura

Ester Bonal (Presidenta)

Pau Alsina

Amadeu Carbó

Alexandra Laudo

Lucía Piedra

Mercè Sarrias

Índex

1. Introducció	4
2. Les tasques del Comitè Executiu: subvencions, beques i jurats	8
3. Posada en marxa del primer grup de treball pilot “Marc de treball i significats compartits del Consell de la Cultura”	10
4. Altres activitats desenvolupades pel Comitè Executiu	12
5. Agraïment a l’Antonio Ramírez	14
6. Comissió de Cultura Popular i Tradicional: creació d’un nou marc de funcionament	16
7. Conclusions i perspectives 2023	18

1. Introducció

Al llarg del 2022, els membres del Comitè Executiu hem tingut temps de conèixer-nos una mica més i de compartir les diferents mirades sobre la cultura que ens caracteritzen com a grup. Presentem aquest segon informe amb un ADN propi.

Durant les reunions que hem celebrat periòdicament, hem definit un camí que posa l'accent en el treball comunitari i la defensa del valor del creador. Així mateix, creiem que la consciència de la interculturalitat de la nostra societat és l'única mirada vàlida respecte d'aquesta, un aspecte en què ens queda molt camí per fer. Finalment, optem per l'empatia com a eina més eficaç, no només per assolir un futur més constituent, sinó també com a recurs de construcció massiva.

Ens vam proposar reactivar el diàleg fluid amb el Consell de Cultura i així ho hem fet, a través de consultes puntuals, incloent-hi els seus membres independents en els jurats de les diverses convocatòries on tenim veu, els Premis Ciutat de Barcelona o les beques "Barcelona Crea", i organitzant una primera comissió de treball: Marc de treball i significats compartits del Consell de la Cultura. En aquest informe us en presentem les conclusions i continuem amb propostes d'altres grups de debat sobre temes suggerits pel mateix Consell.

L'estat de la cultura

Prendre el pols complet a l'estat de la cultura a la ciutat seria molt extens, així que ens limitarem a destacar alguns punts que volem celebrar i algunes mancances.

Cultura/educació/comunitat

Pel que fa a l'àmbit de la cultura i l'educació i la cultura comunitària celebrem el funcionament de programes com "Caixa d'Eines" (un programa transversal del Pla de Barris i l'ICUB) per pal·liar el desequilibri d'oportunitats culturals, científiques i artístiques dins i fora de l'escola i el seu desenvolupament amb la participació dels agents del territori. Constatem, també, un augment de la presència de la cultura a les places i els barris de la ciutat, amb programes que potencien les àgores, la música i la cultura popular i el programa "Cultura viva", que continua articulant i visibilitzant propostes de cultura comunitària.

Celebrem aquestes iniciatives però, alhora, alertem de la necessitat d'incorporar una mirada intercultural que activi les capacitats d'obrir cultura, educació i comunitat a les diferents maneres de viure-les i horitzontalitzï les relacions entre uns i altres. També cal treballar per pal·liar les tensions amb el teixit associatiu i comunitari, a l'hora de plantejar i executar les activitats. La disjuntiva entre l'intervencionisme [de dalt a baix] i la participació [de baix a dalt] de les associacions i entitats que fa anys que coneixen el territori continua sent un repte per superar.

El valor del creador

El 2022 s'han convocat, per segon any, les beques "Barcelona Crea", amb una petita ampliació. Celebrem, un cop més, la consolidació d'aquesta proposta dels membres de l'anterior Comitè Executiu. Iniciatives com aquesta ens ajuden a potenciar el valor de Barcelona i en perfilen un caràcter dinàmic i creatiu. Celebrem, també, l'aprovació, per part del Govern central, de l'Estatut de l'Artista, que crea un marc específic laboral amb drets per als qui exerceixen una feina tan intermitent.

Creiem que el suport al creador no s'ha d'inscriure només a les beques "Barcelona Crea", sinó que també hi han de participar les institucions que vetllen per ells i els centres que els

acullen, tant si es tracta d'arts visuals, com de música, teatre, cinema o literatura. Constatem que sovint continua prevalent el contingent sobre el contingut, amb una despesa més encarada a la conservació de les estructures arquitectòniques i al funcionament de les entitats que a la cultura per la qual vetllen. Massa sovint en museus, cicles de conferències, exposicions, editorials, productores de cinema i televisió o sales de teatre els últims a veure remunerada la seva feina són els qui donen sentit a la resta d'elements en joc. Una cultura forta té cura de la llavor que la sustenta.

Una mirada reparadora, una mirada cap a una cosmopolítica real

Volem posar el focus també en el fet que malgrat que el Pla de drets culturals preveu una mirada reparadora sobre la cultura, encara no s'han posat en marxa accions concretes capaces d'anar més enllà d'un primer i positiu gest de nombrar. Més enllà d'aquests primers passos en torn de la comprensió i aplicació d'accions per una governança intercultural, continuem detectant moltes mancances a l'hora de mostrar-nos com a societat intercultural i no multicultural. O d'entendre'ns com un "nosaltres" diferenciat i no divers. El pas d'entendre de què parlem quan es parla d'interculturalitat requereix obrir-se prèviament a revisar la cultura i la configuració de les seves estructures en termes de memòria. I concretament en termes de memòria colonial. No és possible incorporar a les programacions de museus continguts decolonials articulats des d'experiències encarnades, sense obrir la seva estructura a professionals que formen part d'aquestes minories i sense tenir un informe de reparació. Aquest esforç reparador, transversal i intercultural sobre aquestes minories s'ha de veure reflectit com a part condicionant en els concursos, els programes i les propostes de l'Ajuntament de Barcelona per configurar realment un espai cosmopolita on hi caben totes les diferències. Hem d'aconseguir que les propostes dels centres d'art, teatres i cinemes representin tota la població.

Esdeveniments puntuals versus institucions establertes

Celebrem que la ciutat camini amb accions com la Biennial del Pensament o la Biennial Ciutat i Ciència, així com els múltiples programes com el Barcelona Negra, Barcelona Poesia o Llum BCN, que han anat consolidant una participació massiva i dinàmica a les places i els espais de la ciutat. Creiem que forma part de l'ADN de la ciutat i que algunes d'aquestes ens acosten a un concepte de cultura més obert i transversal.

Al marge que creiem imprescindibles per a la ciutat aquestes programacions, alertem, però, de la tensió provocada per la proliferació d'esdeveniments de gran visibilitat, però de temporalitat curta, que tenen un impacte mediambiental fort, en detriment de la programació regular dels equipaments culturals, que veuen eclipsada la seva presència i de vegades queden mancats de públic. Reclamem unes polítiques culturals que s'orientin també a destacar les col·leccions, el patrimoni i les activitats regulars dels equipaments de Barcelona.

Aquesta dicotomia entre la programació puntual i l'estable, en un moment en què vivim immersos en la cultura de l'esdeveniment, caldria que fos reflexionada. Caldria repensar el concepte general d'activitat cultural per aconseguir una convivència que permetés alimentar-se una de l'altra, sense acumulacions innecessàries en determinats moments de l'any en què es percep una sobresaturació de programació. Entenem que fer-ho és prendre el pols a la realitat en aquests temps de canvi en els hàbits a causa de les xarxes socials, la rapidesa de la transmissió de la informació i la sobresaturació d'aquesta.

En l'apartat d'esdeveniments puntuals volem posar l'accent en la biennial Manifesta pel fet d'aconseguir que sigui una oportunitat de treballar en xarxa real, implicant els agents locals

en l'articulació a escala internacional, i la vinculació amb el teixit cultural a molts nivells per tota l'àrea metropolitana.

Volem destacar també de l'any passat la celebració de Culturòpolis, unes jornades enfocades al debat i els reptes de la cultura comunitària, i dels drets culturals, tot i que hauríem agraït que es fes en horaris més compatibles amb els compromisos laborals dels possibles participants.

Finalment, valorem molt positivament la contigüitat dels àmbits de cultura, educació i ciència en una sola àrea interconnectada, amb els nous departaments generats per assolir el creixement, però voldríem destacar la necessitat d'una interrelació més gran entre tots aquests àmbits per tal d'aprofitar totes les sinergies potencials.

Gestió, burocràcia i comunicació

Pel que fa a la gestió d'esdeveniments volem posar el focus en el desequilibri entre les facilitats que tenen els programes d'iniciativa municipal o de grans entitats per aconseguir llicències d'actuacions al carrer o en el cas dels segons, per treballar amb pressupostos assegurats que els donen estabilitat, respecte a les entitats i les associacions petites, sovint amb un recorregut històric més llarg.

Al llarg dels últims anys, amb l'objectiu de la transparència, s'ha establert una extensa burocràcia amb un control exhaustiu de pressupostos i paperassa en general, que té com a contrapartida el naixement d'"experts" en paperassa, generalment empreses amb pressupost, que esclafen les propostes de grups més petits que no tenen les facilitats ni la força econòmica per dedicar el temps a resoldre els temes burocràtics, però sí el coneixement, la història i sovint la qualitat que els altres no tenen. Simplificar la burocràcia, sobretot en les activitats de pressupost més baix, seria un objectiu per aconseguir.

Les entitats i associacions de base xoquen també amb moltes dificultats per gestionar permisos i llicències per fer actuacions festives al carrer, mentre veuen com les grans actuacions de la municipalitat ocupen places i espais públics que per a ells són inaccessibles.

La comunicació d'aquestes activitats més petites o d'àmbit associatiu tampoc té el suport que tenen les de la municipalitat, sovint amb una gran inversió en difusió.

Una ciutat en marxa

Creiem que l'augment de la participació de la ciutadania en tots els esdeveniments va lligada a moltes mesures que es desenvolupen al llarg del temps i en molts fronts. Sobretot en la base, en l'educació i la participació als centres de barri o a les associacions de proximitat. Les mesures que faciliten l'accés dels ciutadans amb menys poder adquisitiu des de ben joves i també com a adults formaran ciutadans participatius que se sentin lligats al que passa a la seva ciutat. La implicació dels barcelonins i barcelonines com a participants, espectadors o com a creadors serà el resultat de totes aquestes accions. Queda molt camí per fer. En la mirada sobre les persones estan posades les bases per aconseguir-ho.

2. Les tasques del Comitè Executiu: subvencions, beques i jurats

Acció subvencional

L'acció subvencional de la cultura ocupa una part important de l'activitat del Comitè Executiu. El procés de canvi en el qual l'anterior comitè va participar molt activament ha arribat al final d'una etapa. N'agafem el relleu per consolidar els passos donats fins ara i avançar en l'establiment d'un mecanisme per valorar el contingut i el resultat de les accions subvencionades més enllà dels aspectes administratius.

Les beques “Barcelona Crea”

El Comitè Executiu també participa en les beques “Barcelona Crea” com a avaluador i també en la designació dels seus avaluadors experts.

En aquesta edició celebrem la incorporació de dos apartats més, un d' experimentació i assaig en arts escèniques, i l'altre dedicat a la creació comunitària. Basant-nos en les dades 2022 de participació dels creadors, 1.447 participants per a 170 beques, i les altes puntuacions aconseguides per alguns dels que es van quedar sense ajut, reivindicuem una aportació econòmica més gran al projecte.

Premis Ciutat de Barcelona

Els Premis Ciutat de Barcelona també són responsabilitat del Comitè Executiu quant a la designació de jurats. L'esforç per aconseguir que siguin representatius del pols creatiu de la ciutat en tots els àmbits i que cobreixin mancances en disciplines que altres institucions ja reconeixen és un procés que planteja reptes cada any. Són també una mostra del canvi en els costums i de la vitalitat de la ciutat.

3. Posada en marxa del primer grup de treball pilot “Marc de treball i significats compartits del Consell de la Cultura”

Un dels objectius d'aquest Comitè Executiu, tal com hem plantejat al principi de l'informe, era establir un diàleg permanent amb el Consell de Cultura.

El tret de sortida per aconseguir-ho va ser el debat "El sentit de la cultura", en què va participar Antonio Monegal, autor del llibre homònim, i de Jordi Martí, tinent d'alcalde de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat. La sessió va ser moderada per Ester Bonal i Alexandra Laudo, membres del Comitè Executiu, i va generar un debat interessant i productiu entorn del concepte de cultura en el segle XXI. Podeu accedir a la conferència a través del web del Consell: <https://www.barcelona.cat/consellcultura/ca/activitat/>.

L'objectiu d'aquest primer grup de treball era, d'una banda, fer una prova pilot de funcionament i metodologia a seguir per implantar en propers grups de treball, i de l'altra, començar delimitant un marc conceptual compartit entre els i les membres del Consell per debatre entorn de les mesures necessàries per aconseguir el "bon viure", que respon a l'existència d'un ecosistema cultural obert, múltiple, comprensiu i adaptatiu que vetlla pel compliment dels drets culturals i que respon a les necessitats de la ciutadania.

Com a punt de partida, es van establir cinc àmbits per tractar: la governança cultural, la comunicació cultural, la sostenibilitat cultural, els drets [laborals i culturals] i la cultura i l'educació. En cadascuna de les sessions, mitjançant diverses dinamitzacions proposades per Ester Bonal, es va debatre al voltant d'aquests conceptes i de les seves possibilitats i mancances.

El resultat dels debats el podeu veure en el document que ha elaborat el grup de treball i que es presentarà també al plenari del Consell. A més de les conclusions que es presenten a l'informe, els membres del Comitè, concretament, valorem molt positivament l'experiència de posar en comú els diferents temes tractats des de mirades molt diferents, provinents tant de l'àmbit públic com del privat, de les associacions i entitats i del món de l'empresa. També ens volem fer ressò de l'alta participació per part dels membres del Consell i del Comitè, malgrat la dificultat de la conciliació laboral i familiar intrínseca en la proposta.

A partir d'aquesta primera posada en comú i de l'acostament de posicions, i després d'haver fet una consulta als membres del Consell de Cultura sobre els propers debats que cal posar en marxa, durant el plenari del Consell decidirem quines seran les pròximes comissions de treball.

Volem donar les gràcies a totes les persones i entitats que han participat durant aquests mesos en aquest grup de treball pilot; les hores invertides en aquesta aposta conjunta han permès iniciar aquest projecte sumant mirades i reflexions diverses quan han enriquit, sens dubte, el resultat del procés que hem compartit.

En aquest grup hi han participat:

Comitè Executiu	Membres de reconeguda vàlua	Entitats i associacions
Pau Alsina	Nicolás Barbieri	AADPC - Ester Bartomeu
Ester Bonal	Carol Durán	ADETCA - Txell Remolins i Isabel Vidal
Amadeu Carbó	Mireia Estrada	AMJMM - Àngels Civit
Alexandra Laudo	Francesca Llopis	Art BCN - Quico Peinado
Lucia Piedra	Martí Sales	ASSAC - Lluís Torrents
Mercè Sarrias		Rosa Maria Provencio - Ens de l'Associacionisme Cultural Català
		PAAC - Lola Lasurt
		PROA - Montserrat Bou

4. Altres activitats desenvolupades pel Comitè Executiu

Al llarg de l'any, i a petició del Comitè, s'han celebrat una sèrie de reunions sobre els temes següents:

Manifesta 2024

El Comitè s'ha reunit amb Dani Granados, delegat de Drets Culturals de l'Ajuntament de Barcelona, i Eva Sòria, directora d'Innovació, Coneixement i Arts Visuals, per informar-se sobre el Manifesta Barcelona 2024, a fi de debatre sobre el moment en què es troba el programa i compartir algunes reflexions sobre el procés de treball que s'està duent a terme.

Foment de l'ús del català

El Comitè es va reunir puntualment amb Maria Teresa Cabré i Castellví durant el procés de treball d'elaboració d'aquesta mesura de govern per intercanviar idees i reflexions sobre possibles actuacions i propostes per fomentar l'ús de la llengua catalana entre la ciutadania.

Culturòpolis - Jornades de debat pels drets culturals

Els membres del Consell van assistir a diferents ponències, taules de debat i tallers organitzats en el marc de les jornades.

5. Agraïment a l'Antonio Ramírez

Des d'aquí volem aprofitar aquest informe per agrair, de manera molt especial, la tasca d'Antonio Ramírez, de primer com a vicepresident del Consell de la Cultura i president del Comitè, i en els darrers mesos —des que va agafar el relleu en la vicepresidència del Consell l'Ester Bonal el mes d'abril passat— com a membre del Comitè Executiu.

L'Antonio ha exercit el càrrec de president des de l'any 2017. No cal dir que el seu paper durant aquests cinc anys, tenint en compte que aquest període ha estat especialment intens degut a la pandèmia, ha estat molt decisiu. Són diverses les propostes que, des del Comitè Executiu, s'han fet per intentar revertir la delicada situació del sector cultural en aquest període. Algunes de les fites en les quals ha tingut un paper clau han estat la seva participació en el grup de treball per revisar i millorar el sistema subvencional de l'ICUB; l'elaboració de la proposta de convertir els premis Ciutat de Barcelona de l'any 2019 en beques Premis Barcelona —actualment beques "Barcelona crea", ara ja amb caràcter permanent—; la proposta d'activar i dinamitzar l'activitat permanent del Consell per afavorir l'intercanvi de mirades i el debat a través de la formació de grups de treball, o la idea de formar un grup pilot de treball —grup que finalment s'ha posat en marxa entre el juliol i el desembre del 2022—. També va ser una proposta seva el diàleg que es va organitzar des del Consell el passat mes de juny sobre "el sentit de la cultura", amb Antonio Monegal i Jordi Martí.

Volem fer un reconeixement especial de la tasca que forma part del dia a dia del Comitè Executiu del Consell de la Cultura, però que no és reconeguda, ni tampoc visible, i a la dedicació que sempre generosament ha ofert l'Antonio per ajudar a millorar els aspectes de les polítiques públiques que calia revisar en l'àmbit de ciutat.

Amb el seu caràcter discret, però ferm, ha mantingut sempre una posició crítica, però positiva i implicada, amb la voluntat de millorar els aspectes que ha considerat que s'havien de canviar per aconseguir millores en el sector cultural de la ciutat.

Fer esment també de la seva participació en la presentació dels posicionaments del Comitè al Ple del Consell, i en la tasca de donar veu al Consell en espais de visibilitat pública, com la participació en l'acte de lliurament dels premis Ciutat de Barcelona, una participació que ell va proposar que tingués caràcter rotatiu.

Per al Comitè ha estat un plaer compartir aquest espai amb l'Antonio durant aquests anys. Llibreter excel·lent, qualsevol recomanació literària seva és del tot fiable. Fins i tot, pot presumir d'haver format diverses generacions de lectores i lectors, seguidors fidels de les seves prescripcions.

També és un orador excepcional, sempre diplomàtic i discret, i alhora ferm en les seves conviccions, i ens ha delectat amb el seu coneixement de l'oferta gastronòmica de qualitat, ja sigui a Barcelona, Madrid o qualsevol altre indret d'Europa i, també, de Llatinoamèrica. Viatger, melòman i lector apassionat, és un autèntic plaer compartir una conversa amb ell, però sobretot, ho ha estat compartir aquesta etapa al Comitè Executiu del Consell.

Moltes gràcies per acompanyar-nos-hi i per tota la feina feta durant aquests anys!

6. Comissió de Cultura Popular i Tradicional: creació d'un nou marc de funcionament

Al llarg del 2022 s'ha continuat treballant en la creació d'un nou marc de funcionament per a la Comissió de Cultura Popular i Tradicional. Aquest marc pretén generar una eina funcional i útil per establir de manera òptima un sistema de funcionament efectiu i que tingui la flexibilitat suficient per adaptar-se als canvis que es produeixen dins el mateix teixit de la ciutat.

Les característiques i necessitats d'aquesta comissió, l'única de caràcter permanent dins el nostre Consell, superaven el marc que preveu el Reglament del Consell de Cultura. És per això que s'ha vist la necessitat d'elaborar un document que, de manera explícita, clara i precisa en reculli el funcionament, així com la composició i les rutines mínimes d'actuació.

Aquest nou marc també posa la Comissió en sincronia amb les mesures que es desprenen del Pla de drets culturals i, més concretament, amb la mesura de cultures populars que es va presentar el mes de juny passat.

En la redacció d'aquestes normes hi han participat membres del Ple del Consell de la Cultura, del Comitè Executiu i membres de l'ICUB, i ha estat contrastada amb el Departament d'Interculturalitat i Pluralisme Religions de l'Ajuntament de Barcelona.

Actualment, s'estan tancant els treballs i s'està avançant en la seva aplicació.

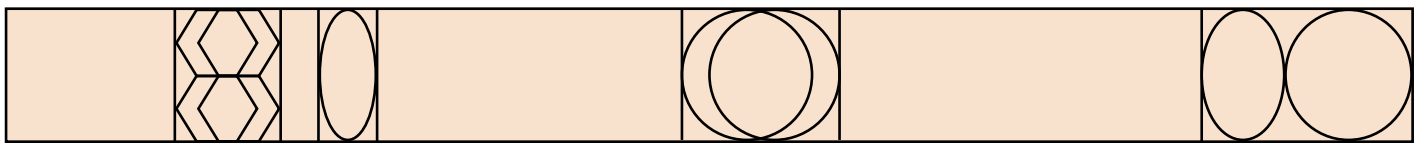
7. Conclusions i perspectives 2023

Encarem el 2023 amb força. En la nostra llista d'objectius hi ha el fet de continuar amb el relleu dels temes que preocupaven a l'anterior comitè (el procés de l'acció subvencional, les prioritats de la cultura a la ciutat, cultura, educació i ciència...) i l'establiment dels nous grups de treball per continuar debatent sobre la cultura a la societat contemporània.

Seguirem escoltant, exigint que la perspectiva intercultural estigui plenament immersa en les nostres institucions, fent un seguiment del desenvolupament de les mesures de govern en el Pla de drets culturals i valorant els creadors, com a llavor i base de la cultura.

Creiem que vivim en una ciutat amb una cultura en marxa, que es mou i s'adapta al ritme d'unes polítiques culturals transversals amb un accent social i participatiu que celebrem, al mateix temps que apostem pel risc, l'excel·lència i la qualitat dels nostres creadors, dels agents culturals, les associacions i les entitats públiques i privades. El futur té accent de cultura i està en les nostres mans fer-lo possible.

www.barcelona.cat/consellcultura/ca/

**Ajuntament
de Barcelona**